

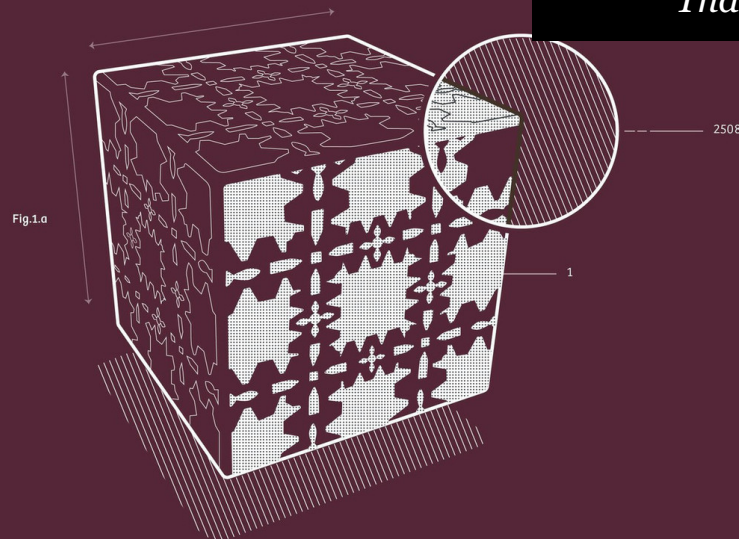
19.08.2016 • Leestijd 9 - 12 minuten

Uitvinder Oskar van Deventer patenteert zijn puzzels nooit en zet vier prototypes per maand op YouTube. Er wordt geregeld wat van hem nagemaakt. Maar als hij zijn ideeën niet vrijelijk met de wereld deelt, zegt hij, dan worden ook niet die paar allerbeste ideeën geboren die puzzeluitgevers van hem kopen.

De ideeën van deze uitvinder worden geregeld gekopieerd. En juist dáárom deelt hij ze met de wereld

*Correspondent
Vindingrijkheid
& Vernieuwers*

Illustratie: Leon de Korte

Oskar van Deventer (50) heeft 53 patenten op zijn naam staan. Zo vond hij een systeem uit dat ervoor zorgt dat speciale geluidssporen die slechthorenden bij sommige tv-programma's op hun iPad afspelen synchroon met het televisiebeeld blijven lopen.

Dat is wat hij fulltime bij innovatieorganisatie TNO doet en waar we het de rest van dit interview niet meer over zullen hebben. Dit verhaal gaat namelijk over Oskar van Deventer de draaipuzzeluitvinder en YouTube-artiest. En over hoe het delen van zijn ideeën (in plaats van het afschermen ervan) bijdraagt aan zijn succes en plezier in werken.

Van Deventers beroemdste project is een kubus zoals de Rubik's Cube met 289 vlakjes per zijde in plaats van 9. Die haalde het *Guinness Book of Records* als draaikubus met de meeste vlakjes ooit gebouwd.

Toegegeven: het is nogal een diepe niche, die van de kubusdraaipuzzels. Maar in Azië, waar veel wedstrijden

worden gehouden in speedcuben - zo snel mogelijk een kubus goeddraaien - is er veel meer belangstelling voor dit soort puzzels dan hier. 3D-printen heeft voor allerlei nieuwe mogelijkheden gezorgd om draaikubussen te ontwikkelen.

En met een wereldwijd bereik kan zelfs de zeldzaamste liefhebberij een enorm publiek bereiken. Twintig miljoen keer werden zijn filmpjes op [YouTube.com/OskarPuzzle](https://www.youtube.com/OskarPuzzle) al bekeken.

De man achter de tuintafel

Op zijn YouTubekanaal legt Van Deventer in zijn tuin (daar is het licht het beste) wekelijks de werking van een nieuw prototype uit en vraagt om feedback van zijn publiek. Zijn vrouw José maakt de filmpjes en houdt de drie katten van tafel.

De prototypes laat hij vervolgens printen bij Shapeways en iMaterialise, grote 3D-printbedrijven. Via de webshop van die bedrijven verkoopt hij zijn puzzels ook.

Die puzzels zijn voor de echte draaipuzzelfan, want 3D-printen is duur. Vooral als een object uit heel veel stukjes bestaat, die allemaal in de fabriek moeten worden nabewerkt. De Rubik's Cube met 289 vlakjes per zijde bijvoorbeeld kost ruim drieduizend euro. De puzzel is acht keer verkocht.

In zijn huis in Leidschendam zie ik de beste puzzels terug in volgepropte vitrines in de huiskamer. Van Deventer: 'En dan ligt er op zolder nog een berg prototypes die niet werken.'

De man die symbool staat voor een nieuwe manier van ideeën verspreiden

Je zou kunnen zeggen dat ik Van Deventer per toeval leerde kennen. Namelijk toen mijn meubelmakende vriend, zoekend naar informatie over de werking van tandwielletjes, een uitlegfilmpje van hem op YouTube vond en tegen mij zei: 'Heb je dit al gezien?'

Je zou ook kunnen zeggen dat dit een ideale illustratie is van hoe ideeën zich anno 2016 verspreiden: een meubelmaker leert over tandwielletjes van een puzzelmaker op YouTube (zonder dat die dat zelf doorheeft) en een journalist houdt daar weer een verhaalidee aan over.

Een verhaalidee dat perfect past in mijn zoektocht naar antwoorden op de vraag waarom sommige uitvindingen de wereld veroveren en andere niet. Waarom een simpele en mooie innovatie als het nieuwe verbindingssysteem van

Correspondentlid Willem Hienekamp (68) nog niet op de markt is en talloze puzzels van Oskar van Deventer wel.

'Met wat ik eraan verdien zou ik mezelf uit de bijstand kunnen houden'

Allebei ontwerpen ze producten die in nylon uit te voeren zijn en allebei experimenteren ze met 3D-printen als manier om prototypes te testen en direct aan geïnteresseerden te verkopen.

Maar waar Hienekamp octrooi aanvraag op zijn uitvinding en jarenlang werkte aan het perfecte ontwerp, patenteert Oskar van Deventer nooit een puzzel en zet hij elke week een al dan niet werkend prototype op YouTube.

Van Deventers resultaat tot op heden: enkele tientallen puzzels die in massaproductie zijn gegaan, en in totaal 2 miljoen verkochte puzzels. 'Met wat ik eraan verdien zou ik mezelf uit de bijstand kunnen houden,' zegt Van Deventer erover.

De man die nooit patent aanvraagt

Mijn eerste vraag aan Van Deventer: waarom geen patent aanvragen voordat je een prototype wereldkundig maakt? Hienekamp deed dat namelijk wel. En logisch ook: hij stak er veel tijd en kosten in die hij wilde terugverdienen - precies zoals onze overheid adviseert. Je wilt immers niet dat iemand die al de middelen in huis heeft om goedkoop spullen te produceren er met jouw uitvinding vandoor gaat.

Van Deventer loopt hetzelfde gevaar. Want stel dat hij een

puzzel uitvindt waaromheen een nieuwe rage à la de oorspronkelijke Rubik's cube ontstaat. Dan wil je je uitvinding toch beschermen? Toch vraagt hij zelf nooit een patent aan. Worden zijn ideeën dan nooit gestolen?

Zijn antwoord: mijn puzzels worden zo vaak nagemaakt.

Meestal gebeurt dat met puzzels die al te koop zijn. Daarvan worden - zoals van zoveel spullen op de wereld - goedkope namaakversies op de markt gebracht. *Knock-offs*, noemt hij dat. 'Lachend: 'Ik heb de enige legitieme verzameling van Oskar-*knock-offs*.' Hij haalt er een paar uit een vitrinekast en laat ze zien. Doosjes met Chinees schrift erop.

Verder overkwam hem twee keer precies datgene waar zoveel beginnende uitvinders en ondernemers voor vrezen: dat je idee je wordt ontnomen nog voordat je het zelf hebt kunnen uitvoeren.

De eerste keer gebeurde dat toen hij aan het begin van zijn puzzelcarrière een prototype aan een producent aanbood, in Frankrijk, in de jaren tachtig. Die zei: 'We zien dat je geen Franse modelbescherming hebt, dus we gaan het op de markt brengen.' Van Deventer: 'Ik heb nooit meer zaken gedaan met dat bedrijf.'

De tweede keer was vorig jaar. Toen zette hij een 3D-geprint prototype op YouTube en Shapeways. Iemand in China zag het filmpje of het prototype, kocht de 3D-print, kopieerde de stukjes vermoedelijk door ze in siliconen te gieten, enpatenteerde de puzzel onder eigen naam (!). Een bedrijf dat zichzelf in het Chinees *Illusiekubus* noemde bracht de puzzel vervolgens op de markt.

Van Deventer kreeg de puzzel in handen via een Chinese vriend uit het puzzelcircuit en schakelde zijn Chinese netwerk in om uit te pluizen wat er precies was gebeurd. Het lukte hem uiteindelijk om een distributeur te vinden die een paar honderd van de nagemaakte puzzels inkocht, de naam Oskar erop zette en ze - als gelegaliseerde namaak - verkocht. Dat leverde hem toch nog een paar honderd euro op.

De man die vindt dat ideeën zich eerst moeten bewijzen

Dus ja, het gebeurt - ideeën worden gekopieerd. Toch blijft Van Deventer niks patenteren en al zijn ideeën in de vorm van 3D-prints en filmpjes op YouTube delen. Dus nog maar een keer de vraag: waarom voelt hij die angst voor ideeëndiefstal die zoveel mensen hebben niet?

Van Deventer: 'Die gekopieerde 3D-print die op de markt is gebracht, is echt een heel uitzonderlijke zaak. Bij mijn weten ben ik de eerste die dit is overkomen. Gewoonlijk moeten spullen eerst hun waarde bewijzen voor ze nagemaakt worden. Hoe weet je anders of het idee zich terugverdient? Het zou heel goed kunnen dat degene die het in China op de markt bracht er uiteindelijk verlies op heeft gemaakt.'

Navraag bij Shapeways levert geen andere concrete voorbeelden op van gestolen prototypes, al sluiten ze niet uit dat ze het vaker gebeurd kan zijn.

'De meeste bedrijven

Van Deventers alledaagse ervaring is dat veruit de meeste bedrijven op

willen gewoon een
uitvinder betalen'

aarde fatsoenlijk zijn. 'De meeste
bedrijven willen gewoon een
uitvinder betalen. Het percentage
dat ik krijg is meestal 5 procent, goed

te doen voor de producent. En als deze man mijn
toestemming had gevraagd, had ik het ontwerp voor de
puzzel zelfs nog verbeterd.'

Soms doet de fabrikant dat zelf. Een Chinese fabrikant - zelf
puzzeluitvinder - die een aantal Oskarpuzzels produceerde,
verbeterde één van zijn ontwerpen radicaal voordat hij met
de productie begon.

De man die gered wordt door YouTube

En die ideeëndiefstal in Frankrijk dan? Dat je je idee laat
zien aan iemand met productiefaciliteiten en dat die het idee
dan uitvoert? Dat gebeurt vaker. Denk aan Theo Tempels,
die bij een beschuitfabrikant langsging met het idee om een
inkeping te maken in beschuitjes, waarna die ermee vandoor
probeerde te gaan.

Bij Van Deventer zal het in elk geval niet meer onopgemerkt
gebeuren, denkt hij. Omdat hij het puzzelwereldje nu beter
kent (en hij daar bekend werd) , maar vooral dankzij
YouTube. Zodra hij een video deelt, is het duidelijk dat hij
degene is die de puzzel heeft bedacht. Wordt er een idee van
hem gekopieerd, dan verhoogt dat zijn reputatie - het idee
kwas kennelijk de moeite waard - en verlaagt dat de
reputatie van de dief. 'Oskar' is dan wel geen gepatenteerd

merk, het is wel een herkenbare stijl geworden.

En zo beschermt publicatie van een prototype op YouTube, en op Shapeways de uitvinder juist - het is duidelijk dat hij de creatieveling is die het heeft verzonnen.

YouTube heeft nog een voordeel. De filmpjes leveren hem een paar duizend euro aan inkomsten per jaar op als YouTube-artiest (hij krijgt een dollar per duizend *views*.) De opbrengst is maar een fractie van wat hij verdient aan in productie genomen puzzels, maar het is wel een leuke bijverdiensite. 'Ik kan er een deel van mijn 3D-prints mee betalen.'

En gekke verhalen zoals over die 3D-print-diefstal doen het in zijn niche ook goed - met 65.000 views levert dat toch weer 65 euro op. En heel veel gratis publiciteit.

De man die al zijn ideeën de ruimte geeft

Je kunt je afvragen wat het grote publiek moet met al die video's van half werkende draaipuzzelmechaniekjes. Het antwoord: niets. Die zijn voor de liefhebber.

Van Deventer: 'Het is zoals Scott Adams, de tekenaar van Dilbert, zei: ik maak gewoon iedere dag een strip. En het grootste deel van mijn strips, daar is niks aan. Maar als er nou één op de vijf leuk is dan heb ik nog steeds een heleboel leuke strips gemaakt.'

Uiteindelijk is het allemaal een kwestie van energie. 'Eerder was ik ook een beetje voorzichtig met het delen van ideeën,

maar ik heb ontdekt dat dit gewoon veel leuker is.' Dat bepaalde ook mede zijn keuze om geen patenten aan te vragen. 'Wil je je tijd besteden aan octrooiaanvragen en rechtszaken, of het maken van een leuk product, dat op de markt brengen en dat mensen daarmee spelen?'

Maar dat Chinese octrooi dan - een uitvinding van hem, vastgelegd onder andermans naam? Moet hij dat niet op zijn minst ongeldig laten verklaren? Van Deventer: 'Wat heb ik daaraan? Dan moet ik juristen inhuren. En dan? Op het moment dat het Disney niet lukt om zijn copyright in China verdedigd te krijgen, zou het mij wel lukken? En wat krijg ik daarvoor? De markt voor deze puzzel is allang weer voorbij.'

De enige patenten op zijn naam betreffen zijn vindingen bij TNO, die aansluiten bij de techniekontwikkeling aldaar.

De devaluatie van het enkele idee

Wat neem ik mee van dit gesprek?

Op de honderd ideeën die Van Deventer verzint, zijn er maar een paar die in productie worden genomen en maar een paar (meestal dezelfde) die gekopieerd worden. Daar besteedt hij weinig tot geen tijd aan - liever verzint hij weer iets nieuws, met heel veel hulp en input van de puzzelgemeenschap op YouTube en gespecialiseerde fora.

Het deed me denken aan wat ik ook steeds merk bij werken voor de Correspondent: mijn losse ideeën en stukjes verhalen hebben maar beperkte waarde. De kruisbestuivingen, ideeën en kritiek onder mijn stukken leveren nieuwe inzichten en

ideeën op in een tempo dat ik door zelf informatie te zoeken (wat ik ernaast blijf doen) nooit zou kunnen genereren.

Nu had ik dat al een tijdje in de smiezen.

Maar het gesprek met Oskar van Deventer doet me beseffen wat dit eigenlijk betekent voor een enkel idee. Het kan nog zo mooi en briljant zijn: het is slechts een atoom in de kosmos. Zulke ideeën vrijelijk laten stromen en testen levert meer ideeën op, meer prototypes, en uiteindelijk betere producten, waarvoor een grotere markt bestaat. Door steeds nieuwe dingen te verzinnen en te maken bouw je bovendien een naam op.

Voor mij vormt dit een belangrijk onderdeel van het antwoord op de vraag waarom sommige uitvindingen de wereld veroveren en andere niet. De paar ideeëndiefstallen die kunnen voorkomen tijdens het delen van prototypes en vroege ideeën zijn vervelend, maar geen reden om jezelf het zwijgen op te leggen. Beter verkondig je juist luid en duidelijk wat je aan het maken bent - opdat de hele wereld weet dat jij het hebt bedacht.

Meer lezen over uitvinden?

de
Correspondent

Je las de pdf-versie van dit verhaal. Voor het volledige artikel met links, infocards, eventuele videos en ledenbijdragen, ga naar: <https://decorrespondent.nl/5114/De-ideeen-van-deze-uitvinder-worden-geregeld-gekopieerd-En-juist-daarom-deelt-hij-ze-met-de-wereld/664193340668-80ea5b36>

De Correspondent is een dagelijks, advertentievrij medium met als belangrijkste doelstelling om de wereld van meer context te voorzien. Door het nieuws in een breder perspectief of in een ander licht te plaatsen, willen wij het begrip 'actualiteit' herdefiniëren: niet omje

aandacht te trekken, maar om je inzicht te bieden in hoe de wereld werkt.

decorrespondent.nl

**Alle verhalen lezen? Dat kan voor €6 per maand op:
decorrespondent.nl**